

3. Шевченко С. І. Формування комунікативної компетенції в читанні англійською мовою із застосуванням комп'ютерних технологій у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / С. І. Шевченко. – К., 2004. – 344 с.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2011

С. ХАРИЦКАЯ

ПОИСКОВЫЕ СИСТЕМЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ В ФОРМИРОВАНИИ ПОИСКОВО-ИНФОРМАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ЧТЕНИЯ НА ИНОСТРАННОМ ЯЗЫКЕ

В этой статье автор попробовала дать практические советы относительно возможностей использования текстов сети Интернет для развития навыков умений чтения на занятиях по практике английского языка в высших учебных заведениях для формирования поисково-информационной компетентности.

Ключевые слова: технические средства обучения, компьютер, компьютерные технологии, информационная культура, чтение, поисковое чтение, компьютерные упражнения, поисковые умения.

S. KHARYTSKA

SEARCHING SISTEMS OF INTERNET, THEIR USING FOR FORMING THE SEARCH-INFORMATIONAL COMPETENCE IN ENGLISH READING

In the article the author tries to give the practical advices of using the possibilities of Internet for developing skills of reading at the English lessons for forming the search-informational Competence.

Key words: hardware of teaching, computer, computer technologies, informational culture, computer exercises, reading, searching reading, searching abilities.

УДК 37.014

Ганна ЧЕСНОКОВА,
Марія СЕРГЕЄВА

БІЛІНГВАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ АБО ЧОМУ УКРАЇНЦІ НЕ РОЗМОВЛЯЮТЬ АНГЛІЙСЬКОЮ

Статтю присвячено питанням впливу мовної політики на ставлення українців до вивчення іноземної (англійської) мови. Висунено гіпотезу про те, що люди, які мали негативний досвід освіти нерідною (російською або українською) мовою більш схильні відчувати таку ж саму реакцію на вивчення іноземної мови. Результати підтверджують існування взаємозв'язку між досвідом навчання нерідною мовою й вивченням іноземної мови.

Ключові слова: білінгвізм, навчання іноземній мові, мотивація, емпіричне дослідження.

Сьогодні Україна – незалежна держава, яка налагоджує ґрунтовні зв'язки із численними іноземними установами або навіть прагне членства в таких із них, як Рада Європи, Європейська

Спільнота, ОБСЄ, ВТО тощо, або готується приймати на своїй території події світового рівня, наприклад, чемпіонат Європи із футболу 2012 року. З огляду на це неухильно росте розуміння необхідності зваженої міжкультурної політики в нашій країні. З-поміж інших стратегій, питання набуття іншомовної компетенції (навчання англійської мови як *lingua franca* міжнародного спілкування) привертає до себе все більше уваги як важливий фактор інтеграції в європейське та світове співтовариство.

За даними опитування «Євробарометр», «47 % громадян Європейської Спільноти володіють англійською мовою на рівні, що дозволяє їм підтримувати побутову бесіду» [5]. Подібних статистичних даних для України нам отримати не вдалося. Однак дані вуличного опитування, які втім не претендують на повну статистичну вірогідність, демонструють, що не більше 20 % українців володіють англійською мовою на рівні, який є достатнім для повсякденного спілкування.

Опитування проводилося на одній із центральних вулиць міста Києва у вересні 2007 року за допомогою португальського громадянина, який, за нашої ініціативи, звернувся англійською мовою до 28 випадкових українців із проханням показати йому дорогу до певного місця. Із 28 опитаних, тільки чотири особи продемонстрували високий рівень володіння англійською мовою, і ще двоє змогли відповісти іноземцеві на достатньому рівні. Вочевидь, якщо б таке опитування проводилося не в центрі столиці, а в будь-якому іншому місті або селищі України, цифри були б набагато нижчими.

Така суттєва розбіжність між рівнем володіння англійською мовою в Україні та інших країнах Європи потребує виявлення чинників, які впливають на низький рівень іншомовної компетенції українців та, як наслідок, розвиток їхньої поетичної компетенції як читачів віршованого тексту.

За даними опитування «Євробарометр», європейські громадяни називають три фактори, які заважають їм вивчати іноземну мову:

- 1) брак вільного часу (34 %),
- 2) брак мотивації (30 %) та
- 3) висока вартість навчання (22 %) [6, с. 5].

Далі ми спробуємо з'ясувати, чи є такі фактори важливими перешкодами на шляху українців у вивченні англійської мови.

Аналізуючи чинники, які впливають на недостатній рівень володіння англійською мовою українцями, ми виділяємо такі:

- 1) освітній;
- 2) мотиваційний;
- 3) економічний;
- 4) геополітичний;
- 5) емоційний.

Освітній фактор. В Україні вивчення англійської мови починається у початковій і продовжується у середній та вищій школі. Сьогодні багато дитячих дошкільних закладів також пропонують навчання англійської мови. Така освітня система – доволі нова і відрізняється від стандартів, за якими вивчалася іноземна мова двадцять років тому, за часів Радянського Союзу. До 1991 року іноземну мову зазвичай вивчали тільки у середній та вищій школі. Таким чином, практично кожен громадянин сучасної України вивчав англійську мову принаймні десять років, що вочевидь дисонує з низьким рівнем її володіння, який демонструють дані, презентовані вище.

Мотиваційний фактор. Дослідження мотивації у вивченні іноземної мови в країнах Європейської Спільноти показує, що причини, за яких людина починає навчання, здебільшого пов'язані з практичними потребами, наприклад:

- необхідністю використання іноземної мови у роботі (32 %),
- працею за кордоном (27 %), а також
- шансом отримати кращу посаду у своїй країні (23 %) [6, с. 5].

Аналіз 50 випадково обраних рекламних оголошень про робочі вакансії в Україні, які пропонують заробітну платню від \$ 1000 на місяць (www.alljob.com.ua) демонструє, що 32 із них (майже 65 %) потребують «хороших знань англійської мови». Аналіз же 50 випадково обраних резюме потенційних робітників, розміщених на тому ж самому інтернет-порталі, показує, що лише 14 із цих аплікантів (менше ніж 30 %) відповідають такій вимозі, адже зазначили у своїх резюме, що «вільно володіють англійською мовою».

Якщо порівняти рівень заробітної плати, який було зазначено вище, із 2749 гривень (близько \$ 343), який є середнім по Україні за даними на липень 2011 року, виникає питання про те, чи не став економічний фактор достатньою мотивацією для вивчення англійської мови. Така проблема набуває особливої значущості, адже, за даними Українського інституту соціальних досліджень і Центру «Соціальний моніторинг», 92 % української молоді у своїй системі цінностей надають перевагу «високій оплаті праці» [1].

Економічний фактор. Попередньо зазначивши, що фінансовий чинник може стати потенційною мотивацією до вивчення іноземної мови, мусимо визнати, що водночас саме він може стати й на заваді навчанню. Аналіз середньої вартості навчання англійської мови в групі на мовних курсах у місті Києві свідчить про те, що ціна такої послуги на особу складає від 450 гривень до 650 гривень на місяць, тобто від 18 гривень до 27 гривень за годину навчання. Для порівняння, середня вартість квитка для перегляду фільму в кінотеатрі складає 40 гривень, і це навіть більше за вартість одного уроку іноземної мови тривалістю 1,5 години. Отже, маємо підстави стверджувати, що й економічний фактор не є вирішальним у низькому рівні володіння англійською мовою, який, на жаль, демонструють українці.

Геополітичний фактор. Хоча географічно Україна – центр Європи, вона ще не стала її політичним центром. Двадцять років тому (до розпаду Радянського Союзу 1991 року), кордони України, як і інших союзних республік, були закритими від західного впливу, і, як наслідок, українці не мали достатнього англомовного оточення задля того, щоб зробити процес навчання швидшим та легшим. На разі, незважаючи на те, що вплив західної цивілізації на Україну досить значний, рівень володіння англійською мовою більшою частиною населення все ще не є достатнім.

Емоційний фактор. Багато досліджень останніх десятиріч фокусуються на ролі емоцій у навчанні [8]. Але учені мають різні, подекуди суперечливі думки із цього питання. Одні з них вважають, що «як негативна, так і позитивна реакція на навчальний матеріал сприяє його запам'ятовуванню» [4, с. 15], тоді як інші стверджують, що лише позитивні враження справляють сильний ефект на пам'ять та сприяють навчанню загалом [7].

З огляду на зазначене вище, вважаємо за доцільне дослідити, які емоції та як саме впливають на формування англомовної компетенції в Україні. Для відповіді на таке запитання варто проаналізувати мовну ситуацію в Україні та мовну політику країни протягом XIX–XXI ст.

Мовне становище в Україні має чіткі ознаки білінгвальної ситуації. У нашій роботі ми керуватимемося дефініцією *білінгвізму* О. О. Селіванової, яка визначає «двомовність як ознаку мовної ситуації країни, регіону чи мовного стану індивіда, тобто володіння й користування особистістю або певною групою етносу одночасно двома мовами: однією як рідною, іншою набутою, але важливою для спілкування в деяких комунікативних сферах» [2, с. 52]. Із зростанням наукового інтересу до білінгвізму та його впливу на освіту на пострадянському просторі зокрема, вважаємо за доцільне дослідити лінгвістичну ситуацію в Україні саме під таким кутом зору.

Із моменту набуття Україною незалежності 1991 року єдиною офіційною мовою в державі є українська, хоча питання двомовності залишається дискусійним, і в країні весь час обговорюється тема надання російській мові статусу другої державної. Із цього питання існують дві суперечливі позиції. На думку більшої частини населення Західної України, офіційний білінгвізм призведе до нової русифікації України і, таким чином, обмежить права україномовного населення держави. На думку ж переважно жителів східної й південної частини країни, двомовна політика є необхідною для збереження прав російськомовного населення України.

Незважаючи на те, що білінгвізм в Україні є й політичним питанням, ми не даємо такому процесу позитивної чи негативної оцінки, а зупиняємося на його мовознавчих аспектах, як то вплив на формування іншомовної та, як наслідок, поетичної компетенції українського читача. Ми розглядаємо русифікацію й українізацію як історичні періоди в розвитку держави, коли середня та вища освіта здійснювалися російською й українською мовами відповідно. Далі надамо статистичні дані, які демонструють швидку зміну цих двох процесів, що могла призвести до недовіри до мовної політики держави з боку населення України.

1958 року лише 21 % українських школярів навчалися українською порівняно із 1926 роком, коли 97 % вищих навчальних закладів здійснювали викладання українською мовою. До 1920-х років, коли такої статистики не оприлюднювали, українських шкіл взагалі було обмаль, особливо після циркуляра 1863 року міністра внутрішніх справ Російської імперії Валуєва та Емського указу російського імператора Олександра II 1876 року, які заборонили українську мову до широкого вжитку та друкарства.

У 1990–1991 роках відсоток студентів вищих закладів освіти України, які навчалися рідною мовою становив лише 7 %. Така ситуація докорінно змінилася після здобуття Україною самостійності 1991 року, коли українська мова отримала статус єдиної офіційної. У перші ж роки незалежності відсоток студентів, які навчалися рідною мовою, поступово зростав. У середніх закладах освіти він складав 45 % у 1991–1992 роках, 58 % у 1995–1996 роках і вже 77 % у 2004 – 2005 роках. Якщо у вищих навчальних закладах I та II рівнів акредитації у 1990–1991 роках тільки 7 % студентів навчалися українською, то у 1995 – 1996 роках цей відсоток зріс до 55 %, а в 2004 році – до 85 %.

Дані переконливо ілюструють той факт, що вже в перші роки незалежності уряд України поступово трансформував систему середньої й вищої освіти в державі з частково україномовної на переважно україномовну. Такі необхідні, хоча подекуди різкі зміни в мовній політиці призвели до звинувачень із боку переважно російськомовного населення країни в насильницькій українізації країни.

Отже, з огляду на наявну історію різких змін у мовній політиці держави, які засвідчено кожні кілька десятиліть, можемо припустити, що з боку українського населення виявляється своєрідна підсвідома опозиція до вивчення мов. Такий внутрішній супротив може, на нашу думку, перешкоджати вивченню й іноземної мови, а отже, формуванню мовної та згодом поетичної компетенції читача. Надалі ми спробуємо довести таке припущення емпіричним шляхом [3] і виявити наявність та ступінь залежності між мовою (українською чи російською), якою здійснювалося навчання в середній і вищій школі, та вивченням англійської мови.

Нашою гіпотезою стала теза про те, що люди, які мали негативний досвід навчання нерідною мовою, виявлятимуть подібну реакцію й до вивчення іноземної, англійської в тому числі, мови.

Задля перевірки такого припущення ми провели опитування методом анкетування 96 випадково обраних респондентів із трьох регіонів України: 31 із двомовної столиці, міста Києва; 36 – із західних, переважно україномовних областей та 29 – із східних, російськомовних регіонів країни. Вік респондентів коливався у межах від 17 до 52 років із середнім показником 27,96 років. Учасники експерименту заповнювали анкети анонімно під час роботи або відпочинку в громадських місцях.

У першій частині анкети респонденти зазначали свій вік, стать, професію, рідну мову, а також мову, якою вони навчалися у середній і вищій школі. Вони також відповіли на запитання про те, чи вивчали вони коли-небудь англійську мову, і надавали самооцінку власному рівню таких знань. Об'єктивність чи суб'єктивність оцінки не впливала на хід нашого експерименту, адже до уваги бралися *самооцінка* та погляд на вивчення англійської мови, що є чинником формування мовної компетенції.

У другій частині анкети учасники оцінювали своє ставлення до навчання нерідною мовою, російською чи українською, за допомогою прикметників на шкалі семантичних диференціацій [3, с. 78]. Прикметники для укладання такої шкали було відібрано на підготовчій стадії експерименту шляхом вільних асоціацій із поняттям «навчання нерідною мовою», які надали 38 випадково обраних респондентів із різних регіонів країни. Серед найчастіше згадуваних ми взяли шість прикметників, до яких дібрали антоніми:

- легкий / важкий;
- цікавий / нецікавий;
- захопливий / нудний;
- корисний / непотрібний;
- приємний / неприємний і
- такий, що можна вибрати (вільний) / примусовий.

Також респонденти оцінювали свій досвід вивчення англійської мови або ж наводили власну думку щодо опанування англійської, якщо вони її не вивчали. Задля цього вони користувалися прикметниками, які також було обрано на підготовчій стадії

експерименту методом вільних асоціацій із поняттям «вивчення англійської мови» тих самих 38 випадково обраних учасників. На основі критерію частотності згадування, а також співвіднесення з попереднім набором пар, було обрано п'ять прикметників або прикметникових зворотів, до яких також було дібрано антоніми:

- легкий / важкий;
- цікавий / нецікавий;
- захопливий / нудний;
- корисний / непотрібний;
- така, яку можливо вивчити / така, яку неможливо вивчити.

Пари «цікавий / нецікавий» і «захопливий / нудний» є доволі близькими за значенням, отже, вони слугували фільтром проти того, щоб анкету було заповнено автоматично або ж невдумливо: якщо оцінки, які надавалися за допомогою таких двох пар прикметників, суперечили одна одній, анкета вважалася недійсною.

Нарешті, учасників експерименту було розподілено на три групи відповідно їхнього досвіду навчання нерідною мовою у середніх або вищих закладах освіти.

До першої групи, яку ми умовно назвали «рідна» (*«native»*) і яка функціонувала як контрольна група, входили респонденти, мова навчання яких була рідною, отже, які не зазнали впливу освіти нерідною мовою.

Друга група складалася з учасників, які мали позитивний минулий досвід навчання нерідною мовою. Цю групу ми умовно позначили як «нерідна позитивна» (*«non-native positive»*).

Третя група, яку ми назвали «нерідна негативна» (*«non-native negative»*), включала в себе респондентів, що попередньо мали негативний досвід освіти нерідною мовою. Ми свідомо надаємо англійським відповідникам назв груп через технічну неможливість перекладу інтерфейсу комп'ютерної програми статистичної обробки даних, якою ми користувалися під час проведення аналізу.

Як приклад рівномірності розподілу респондентів між трьома групами, наведемо рис. 1, що показує склад респондентів за категорією «приємний / неприємний»:

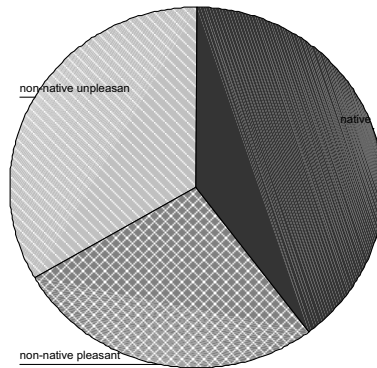

Рис. 1: Розподіл груп за змінною «присмний / неприсмний» в оцінюванні навчання нерідною мовою

Як видно з рис. 1, група респондентів, які мали негативний досвід навчання нерідною мовою, складає 33 % від загальної кількості опитаних, що є цілком достатнім для того, щоб вплинути на загальне ставлення українців до вивчення англійської мови.

Розглянувши розподіл між такими трьома групами по регіонах України, ми отримали результати, варті уваги. Рисунок 2 демонструє, що відсоток опитуваних, який складає контрольну, або «рідну», групу, практично однаковий у трьох досліджуваних регіонах держави, і це свідчить про те, що люди, які навчалися у середній і вищій школі рідною мовою, розподілені по регіонах України рівномірно. Таким чином, особи, що навчалися відповідно нерідною мовою, також розподілені країною рівномірно.

Водночас, розподіл людей, які мали позитивний чи негативний досвід такого навчання (групи «нерідна позитивна» (*non-native pleasant*) і «нерідна негативна» (*non-native unpleasant*)) геополітично зовсім не рівномірний. У першому регіоні, місті Києві, кількість респондентів, які позитивно оцінюють власний досвід навчання нерідною мовою, вдвічі вища за другий і особливо третій регіони – відповідно східні й західні області країни, де превалує група «нерідна негативна» (*non-native unpleasant*):

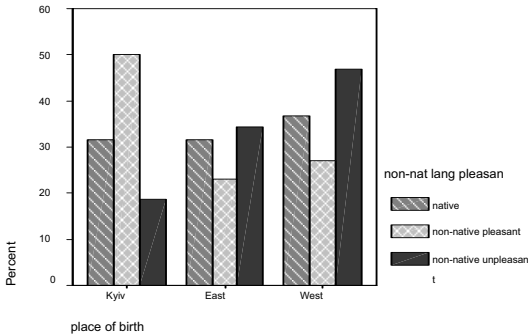

Рис. 2: Розподіл груп за «позитивним / негативним» досвідом навчання нерідною мовою

Хоча такі результати не є статистично високо значущими ($p = 0,056$), вони провають кілька запитань практичного характеру. Хто ті люди в різних регіонах України, які оцінюють власний досвід навчання нерідною мовою як негативний? Що саме вирізняє систему освіти в місті Києві і робить її відмінною від регіональних систем навчання, де значно більша кількість респондентів, як це показав експеримент, оцінюють свій досвід набуття освіти нерідною мовою як позитивний? Оскільки наш експеримент у подальшому продемонстрував високий ступінь залежності між емоційною оцінкою власного досвіду навчання нерідною мовою та бажанням вивчати іноземну (англійську) мову, відповіді на такі запитання допоможуть винайти механізми оптимізації мовної освіти в Україні.

Кількісний аналіз даних, які ми отримали у ході експерименту, було здійснено за допомогою комп'ютерної програми СПСС для Windows (версія 11.0). Для порівняння відповідей зазначених трьох груп учасників проводився тест АНОВА.

Як це видно на рис. 3, оцінка навчання англійської мови учасниками «рідної» (контрольної) групи суттєво відрізняється від оцінки «нерідної неприємної» групи, у якій значно менше респондентів надали позитивну оцінку вивченню англійської мови, а значно більше – негативну порівняно з контрольною групою ($p = 0,000$). Також помітна тенденція учасників «нерідної неприємної» групи давати вивченню англійської мови нейтральну оцінку (*neither pleasant nor unpleasant*).

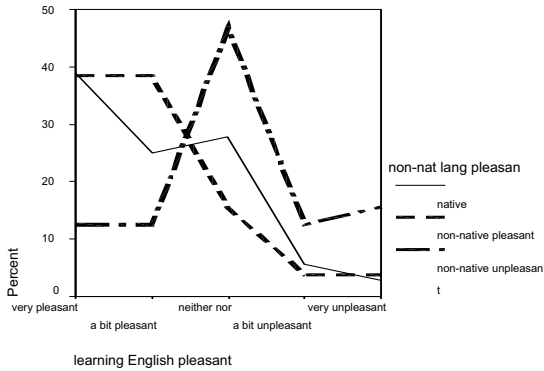

Рис. 3: Відповіді респондентів груп «рідна», «нерідна примсна» й «нерідна неприємна» у змінній «приємний / неприємний» щодо оцінки вивчення англійської мови

Ми також отримали статистично високозначущі результати ($p = 0,002$), коли вимірювали ступінь залежності між власним досвідом навчання нерідною мовою та вивченням англійської мови у змінних «такий, що можна вибрати / примусовий» і «приємний / неприємний». Результати показано на рис. 4, на якому видно, що респонденти, які оцінюють власне навчання нерідною мовою як «примусове», оцінюють вивчення англійської мови як «неприємне» частіше порівняно з контрольною групою, а перевага знов надається нейтральній оцінці.

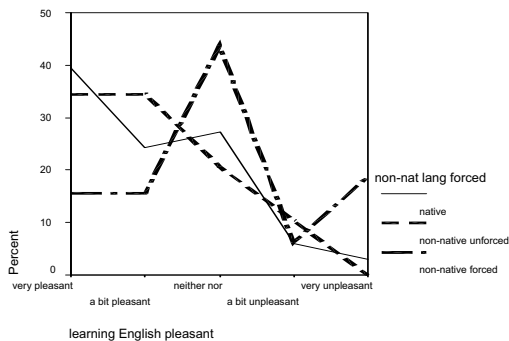

Рис. 4. Відповіді респондентів у категорії «такий, що можна вибрати / примусовий» щодо оцінки навчання нерідною мовою в змінній «приємний / неприємний» щодо оцінки вивчення англійської мови

Ми також отримали доволі несподівані результати, коли вимірювали ступінь залежності між досвідом навчання нерідною мовою (за змінною «такий, що можна вибрати / примусовий») і вивченням англійської мови (за змінною «цікавий / нецікавий»). Ступінь такої залежності виявився статистично високозначущим ($p = 0,003$), а результати показано на рис. 5, де видно, що люди, які вважають, що отримання освіти нерідною мовою було для них примусовим, оцінюють вивчення англійської мови як менш цікаве.

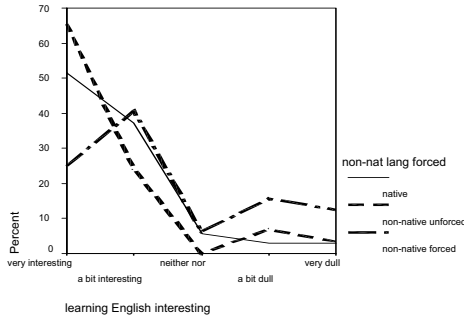

Рис. 5: Відповіді респондентів у категорії «такий, що можна вибрати / примусовий» щодо оцінки навчання нерідною мовою у змінній «цікавий / нецікавий» щодо оцінки вивчення англійської мови

Подібну залежність було також зафіксовано між досвідом навчання нерідною мовою за змінною «приємний / неприємний» і вивченням англійської мови (за змінною «цікавий / нецікавий»). Люди, які вважають, що отримання освіти нерідною мовою було для них неприємним, оцінюють вивчення англійської мови як менш цікаве. Ступінь такої залежності виявився надзвичайно високозначущим ($p = 0,000$). Результати показано на рис. 6.

Тенденції, які ми бачимо на рис. 5 та 6, підтверджують наші висновки по рис. 3 та 4. Важливо додати, що респонденти з «нерідної примусової» і «нерідної неприємної» груп практично не надали нейтральної оцінки вивченню англійської мови в змінній «цікавий / нецікавий» на противагу тому, що ми спостерігали на рис. 3 та 4, де нейтральні оцінки надавалися набагато частіше, і це явище потребує додаткового вивчення й пояснення. Найважливішим же є той факт, що відсоток респондентів із «нерідної такої, що можна вибрати» й «нерідної приємної» груп, які оцінили власний досвід

вивчення англійської мови як «цікавий», є вищим за контрольну групу.

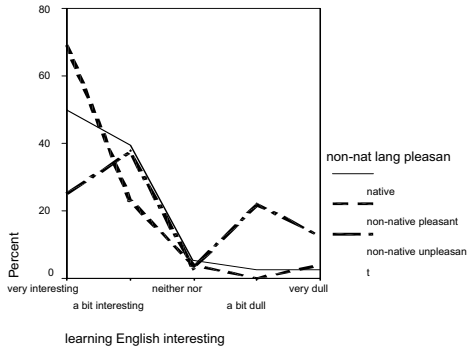

Рис. 6: Відповіді респондентів у категорії «присмний / неприємний» щодо оцінки навчання нерідною мовою у змінній «цікавий / нецікавий» щодо оцінки вивчення англійської мови

У результаті проведеного емпіричного дослідження ми можемо стверджувати, що наша робоча гіпотеза про можливий вплив попереднього негативного досвіду навчання нерідною мовою на реакцію на вивчення іноземної мови, англійської в тому числі, підтвердилася частково, а саме:

– респонденти, які мали негативний досвід навчання нерідною мовою, мають тенденцію до негативної оцінки вивчення англійської мови;

– респонденти, які вважають, що навчання нерідною мовою було для них примусовим, негативно оцінюють вивчення англійської мови частіше порівняно з іншими групами (контрольною і «нерідною приємною»);

– респонденти, які вважають, що навчання нерідною мовою було для них примусовим, оцінюють вивчення англійської мови як нецікаве частіше порівняно з іншими групами (контрольною і «нерідною приємною»);

– респонденти, які мали негативний досвід навчання нерідною мовою, також оцінюють вивчення англійської мови як нецікаве

частіше порівняно з іншими групами (контрольною і «нерідною приємною»).

Беручи до уваги отримані результати, можемо стверджувати, що українці здебільшого оцінюють вивчення англійської мови як цікавий, утім не дуже приємний. Емпірично засвідчено залежність між попереднім досвідом отримання освіти в середній і вищій школі рідною чи нерідною мовою та ставленням до вивчення англійської мови. Отже, формування іншомовної компетенції в Україні має на своєму шляху перешкоди історичного й педагогічного характеру, усвідомлення яких дозволить знайти шляхи подолання такого непорозуміння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Левковська Н. Динаміка ціннісних орієнтацій молоді / Н. Левковська [Електронний ресурс] // Політичний менеджмент. – 2006. – № 1 (16). – С. 85–93. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=48&c=1024>.

2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.

3. Чеснокова Г. В. Як виміряти враження від поезії або Вступ до емпіричних методів дослідження у мовознавстві : [монографія] / Г. В. Чеснокова. – К. : Ленвіт, 2011. – 248 с.

4. Bower G. How Might Emotions Affect Learning? / G. Bower // The Handbook of Emotion and Memory: Research and Theory / [ed. by S. A. Christianson]. – Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1992. – P. 3–31.

5. European Commission. Special Eurobarometer Survey 54. Europeans and Languages. – INRA, 2001. – 60 p.

6. European Commission. Special Eurobarometer Survey 243 / Wave 64.3. Europeans and their Languages. TNS Opinion and Social. – INRA, 2006. — 176 p.

7. Isen A. M. Positive Affect / A. M. Isen // The Handbook of Cognition and Emotion / [ed. by T. Dalgleish, M. J. Power]. – New York : Wiley and Sons Inc., 1999. – P. 521–539.

8. The Handbook of Emotion and Memory: Research and Theory / [ed. by S. A. Christianson]. – Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1992. – 507 p.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2011

А. ЧЕСНОКОВА, М. СЕРГЕЕВА

БИЛИНГВАЛЬНАЯ СИТУАЦИЯ В УКРАИНЕ, ИЛИ ПОЧЕМУ УКРАИНЦЫ НЕ ГОВОРЯТ ПО-АНГЛИЙСКИ

Статья посвящена вопросам влияния языковой политики на отношение украинцев к изучению иностранного (английского) языка. Выдвигается гипотеза о том, что люди с отрицательным опытом обучения на неродном языке больше склонны испытывать такую же реакцию на изучение иностранного языка. Результаты подтверждают существование взаимозависимости между опытом образования на неродном языке и изучением иностранного языка.

Ключевые слова: билингвизм, обучение иностранному языку, мотивация, эмпирическое исследование.

A. CHESNOKOVA, M. SERGEYEVA

BILINGUAL SITUATION IN UKRAINE OR WHY UKRAINIANS DO NOT SPEAK ENGLISH

The article examines the impact of language policies on the attitude of Ukrainians towards foreign (English) language learning. The hypothesis is that people who had a negative experience with instruction in their non-native language are likely to experience the same reaction when learning another foreign language. Results indicate that there is a strong correlation between experiences with instruction in non-native language and with learning foreign languages.

Key words: bilingualism, language learning, motivation, empirical study.

УДК 811.111 + 81.42

Валентина ЯКУБА

**СПОСОБИ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ СИТУАЦІЇ ЗМІНА
МАТРИМОНІАЛЬНОГО СТАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА
КУЛЬТУРІ**

У статті встановлено співвідношення денотативного значення культурно-зумовленого лексикону з відповідними референтними ситуаціями та описано залежність лексичних одиниць, які позначають сватання та одруження, від етнокультурного контексту.

Ключові слова: сватання, одруження, концепт, етнокультурний контекст, культурно-зумовлений лексикон.

Взаєморозуміння людей різних націй та культур пояснюється наявністю єдиної логіко-мисленнєвої бази, на якій надбудовуються